

2014-10-20

Yrkesföreningen för
Budget- och skuldrådgivare i
kommunal tjänst

Justitiedepartementet

Remissvar till betänkandet "F-skuldsanering – en möjlighet till nystart för seriösa företagare" (SOU 2014:44)

BUS - Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst - är en yrkesförening för landets kommunalt anställda budget- och skuldrådgivare. Föreningen har ca 300 medlemmar vilket innebär att nästan alla av landets budget- och skuldrådgivare är medlemmar i föreningen. Vi är glada över att vi som remissinstans får möjligheten att delge våra synpunkter på utredarens förslag.

Sammanfattning

Föreningen anser att det redan i befintlig Skuldsaneringslag bereds möjlighet för företagare att få skuldsanering, och att det därför inte behövs någon separat lagstiftning. Möjligen kan man tydliggöra dessa regler ytterligare, men inom befintlig lag.

Föreningen reagerar också starkt på de resonemang som förs i utredningen gällande konsumtionsskulder jämfört med företagsskulder. Vi har inte märkt några svårigheter för personer som har skulder från tidigare företag att med dagens lagstiftning få skuldsanering. Vi upplever att de åsikter som uttrycks i utredningen kring detta är fördomsfulla och moraliska, vilket är mycket förvånande. Bland annat sägs på sid 21:

"... är det i Sverige fortfarande lättare för en löntagare att få skuldsanering för konsumtionsskulder än för en som driver företag och har skulder som uppkommit genom ärligt entreprenörskap."

Och på sid 22:

"Hittills har vi i Sverige emellertid haft en mer förlåtande inställning till en löntagare som blivit överskuldssatt på grund av omfattande konsumtion än till en seriös företagare som tagit medvetna och objektivt försvarbara risker i syfte att förverkliga en affärsidé och skapa fler arbetstillfällen."

Vidare är vi mycket tveksamma till utredarens slutsats att företagare kan reda upp sin situation på ett mycket bättre vis än en vanlig löntagare. Budget- och skuldrådgivarnas upplevelse är att många företagare har sett konkursen som mycket jobbig och har därför minst lika svårt att ta tag i sin situation som en vanlig löntagare.

Vi håller med om att företagare ofta drabbas hårdare eftersom de många gånger har ett sämre skyddsnät än en löntagare. Detta anser vi dock ska regleras på annat sätt (förstärkt skydd för företagare) och inte genom en speciell skuldsaneringslag för företagare.

4.4.3 Övriga ekonomiska konsekvenser för samhället (s 150)

Antagandet att en stor del av de personer som kommer att ansöka om och beviljas F-skuldsanering i många fall saknar sysselsättning och genom F-skuldsanering får möjlighet att återigen driva näringsverksamhet istället för att vara arbetslösa anser BUS-föreningen inte vara realistiskt. Det torde visserligen finnas ett stort antal personer som efter en konkurs är utan sysselsättning men att dessa skulle ha de ekonomiska förutsättningarna som krävs för att kunna genomgå en F-skuldsanering ter sig inte sannolikt. Många av dessa personer är inte ens med i småföretagarnas a-kassa och lever på existensminimum, vilket gör att de aldrig kommer ifråga för en F-skuldsanering. Ytterligare en fråga är om alla som har drivit företag och gått i konkurs verkligen är lämpade för företagande? Detta är inte en självklarhet anser vi, medan utredningen verkar anta detta.

4.5.2 Förfarandet ska vara snabbt och effektivt (s 155)

Aktuell utredning gör antagandet att den målgrupp som kan vara aktuell för F-skuldsanering är vanligtvis initiativkraftiga och företagsamma personer som inte har samma behov av stöttning och ekonomisk rehabilitering som övriga skuldsaneringsgäldenärer. Den erfarenhet som budget- och skuldrådgivare har, talar i många stycken mot denna beskrivning. Många småföretagare, oftast med enskild firma, har satsat på denna form av försörjning då de saknar högskolekompetens och har sin särskilda kompetens inom olika praktiska sysselsättningar (hantverkare, snabbkök, frisörer osv). De har, liksom många andra, drabbats av konjunktursvängningar och livskriser. Vid dessa situationer har de inte haft förmåga eller ork att kunna sköta sitt företag varken praktiskt eller administrativt. Dessa personer kan behöva mycket stöttning och ekonomisk rehabilitering för att kunna få ordning på sin livssituation igen. Att göra antagandet att dessa personer, enbart på grund av att de har drivit företag, skulle vara mer resursstarka än löntagare anser BUS-föreningen vara en misstolkning av verkligheten.

10.3.5 Finns det några övriga aktörer som kan aktualisera frågan om F-skuldsanering? (s 273 - 275)

Aktuell utredning framför att budget- och skuldrådgivning lämnas inom ramen för socialtjänsten och att det därför kanske inte är naturligt att vända sig till kommunen för rådgivning. Budget- och skuldrådgivning är en kommunal tjänst som många gånger *inte* sorterar under socialtjänsten utan lika gärna kan finnas inom avdelning för kommunledning eller miljö- och byggavdelning. Utredningen gör vidare antagandet att det *undantagsvis* kan komma att inträffa att en person som skulle kunna vara aktuell för F-skuldsanering söker kontakt med en budget- och skuldrådgivare. Detta antagande kan BUS-föreningen redan i dagsläget starkt ifrågasätta. Det är *inte* undantagsvis som personer som haft företag eller är närstående med skulder från en konkursad näringsidkare, söker upp budget- och skuldrådgivaren i sin kommun.

BUS-föreningen delar emellertid utredarens ståndpunkt att det inte är ändamålsenligt att budget- och skuldrådgivarna får en aktiv roll i ett förfarande om F-skuldsanering men med tillägget att detta gäller i de fall där kompetens rörande företagsekonomi krävs för att kunna fullgöra en ansökan. Vid ”enklare” ansökningar där alla handlingar rörande företaget är kompletta och där tyngdpunkten är att stötta gäldenären med ekonomisk rehabilitering och utredning av skuldsituation kan budget- och skuldrådgivaren mycket väl ha en mer aktiv roll.

10.4.1 Vem ska kunna ansöka om skuldsanering? (s 276 - 277)

I utredningen förutsätts vid flera tillfällen att gäldenärer som ansöker om F-skuldsanering är företagsamma och initiativkraftiga. Utredaren har i tidigare kapitel redogjort för sin ståndpunkt att dessa gäldenärer vanligtvis inte kommer att vara i behov av kontakt med budget- och skuldrådgivare. Utredaren anför att det med rätt information och vägledning inte ska vara några praktiska svårigheter för dessa personer att ansöka om skuldsanering. Utredaren redogör inte för *hur* denna information ska komma gäldenärerna tillhanda och av *vem* som vägledningen ska ges.

Budget- och skuldrådgivare träffar ofta personer som tidigare drivit företag och kan intyga om att det många gånger behövs både information och vägledning. Det är i dag inte allmän kunskap att kunna kartlägga en skuldsituation och kunna göra en ansökan om skuldsanering. Ekonomiska begrepp gällande inkassoverksamhet är inte något som företagare självklart har kunskap om.

2014-10-20

Det finns en fara i en övertro på att gäldenärer som varit företagare är särskilt företagsamma och initiativkraftiga jämfört med övriga gäldenärer. BUS-föreningen anser det viktigt att alla grupper av gäldenärer ges samma möjlighet till vägledning och hjälp vid ansökningsförfarandet.

12.5 Hur många gäldenärer kommer att beviljas F-skuldsanering? (s 329)

I aktuell utredning har man uppskattat att det årligen kommer att vara ca 800 företagare som ansöker om F-skuldsanering. Vid tillkomst av nu gällande Skuldsaneringslag uppskattade Kronofogdemyndigheten antal förmodade ansökningar från företagare till några tusen men vid genomgång av alla ansökningar som inkommit under tiden 1 juli 2011 till 9 september 2013 hade totalt endast 253 ansökningar från näringsidkare inkommit.

Då kriterierna för F-skuldsanering är betydligt strängare än för Skuldsanering enligt nu gällande lag anser BUS att det finns anledning att befara att antalet ansökningar inte kommer att vara fler än vad det är idag. Prognosen om ca 800 företagare som årligen söker F-skuldsanering ter sig väl optimistisk.

12.6 Samhällsekonomiska konsekvenser och konsekvenser för de offentliga finanserna

Utredaren har gjort en uppskattning av den förväntade samhällsvinsten och den förväntade kostnaden för reformen. BUS-föreningen har ingen anledning att ifrågasätta gjorda beräkningar men anser däremot att den investering som beräknas vara nödvändig torde gå att använda på mer meningsfullt sätt som skulle komma överskuldsatta till gagn.

Kriterierna för att kunna få en F-skuldsanering är ytterst strikta och få personer kommer antagligen att bli aktuella för denna typ av skuldsanering. Kostnaden för att starta upp en helt ny verksamhet inom Kronofogdemyndigheten kan ifrågasättas. Verksamheten kommer visserligen att dela mycket av arbetsmetoder och regelverk med nuvarande skuldsaneringsteam men frågan är om inte det vore mer kostnadseffektivt att inom ramen för nuvarande lagstiftning försöka underlätta för företagare?

2014-10-20

Ytterligare synpunkter

Osäkerheten i prognosen över betalningsförmågan tycker föreningen är bekymmersam. Om den uppskattning som görs är felaktig kommer det att påverka både bedömningen om kvalificerad insolvens och själva betalplanen. Tanken i utredningen är att kompensera för osäkerheten i prognosen genom att betala kvartalsvis i de flesta fall. Jämförelser görs vid flera tillfällen till att man vid en vanlig skuldsanering inte betalar av något. Det stämmer i vissa fall, men det finns också ett stort antal personer som betalar mycket mer än det tänkta minimibeloppet i F-skuldsanering (5 000 kr/kvartal), och de har inte en treårig betalningsplan. Detta anser vi skapar orättvisor.

På flera ställen i utredningen talas det om att företagen besitter stora kunskaper när det gäller redovisning och ekonomi. Vi har en något annan uppfattning än utredaren. Bara för att du är duktig inom ditt företags område behöver det inte alls betyda att du är kunnig även inom bokföring och ekonomi. Många av de före detta näringsidkare vi träffar har tvärtom varit inriktade på sin verksamhet, och de har inte skött bokföringen själv då de inte har haft kunskap om detta. När konkursen senare är ett faktum är det därför ofta svårt för dem att förstå orsakerna och konsekvenserna.

Vi anser också att det finns flera grupper som är i stort behov av en snabb ekonomisk rehabilitering, inte bara för företagare. Bland annat finns ett stort antal evighetsgäldenärer som har haft löneutmätning under lång tid. Detta är en av de grupper som skulle behöva en kortare betalningsplan än dagens 5 år, för att kunna komma tillbaka till samhället på ett bra sätt.

BUS -Yrkesföreningen för budget- och skuldrådgivare i kommunal tjänst.

Styrelsen genom

Anita Grankvist
Styrelseledamot

Anna Nilsson
Styrelseledamot